

پاسخنامه مدارس شهرستان

نام کتاب: شرح لمعه، از الفصل الثالث فی کیفیت الصلاة تا اول کتاب الصوم

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

۱. به نظر شهید ثانی، نقل زکات از بلد مال بدون عذر ...
 ب ۳۴۷
 ا. حرام و موجب ضمان است
 ب. فقط موجب ضمان است
 ج. فقط حرمت تکلیفی دارد
 د. حرام نیست و ضمانت نمی‌آورد
۲. علی رأی الشهدین: لو تبین للمأموم عدم الأهلیة من الإمام للإمامة بعد الفراغ ...
 ب ۳۲۳
 ا. یعید الصلاة فی الوقت لا خارجه
 ب. لا یعید الصلاة مطلقاً
 ج. یعید الصلاة فی الوقت و خارجه
 د. یعید الصلاة فی خارج الوقت لا فی الوقت
۳. در صورت اسلام آوردن مرتد، وظیفه او نسبت به نمازهایی که در حال ارتداد فوت شده، چیست؟
 ا ۲۸۸
 ا. باید قضای آن نمازها را بجا آورد چه مرتد فطری باشد و چه مرتد ملئی
 ب. فقط در فرض فطری بودن ارتداد، باید قضای آنها را بجا آورد
 ج. قضای آن نمازها - مثل کافر اصلی - بر او واجب نیست
 د. فقط در فرض ملئی بودن ارتداد، باید قضای آنها را بجا آورد
۴. ابن السبیل مستحق زکات است ...
 ا ۳۵۵
 ا. اگر سفرش معصیت نباشد
 ب. حتی اگر تمکن از بیع مقداری از اموالش را داشته باشد
 ج. حتی اگر تمکن از بیع مقداری از اموالش را داشته باشد
 د. بشرط اینکه واجب التفقه معطی نباشد

سؤالات تشریحی:

۱. قرائت سُور عزائم در نماز چه حکمی دارد؟ توضیح دهید.
 ۲۱۰ - ۲۱۱
 مبطل و حرام است اگر نماز فریضه باشد و عمدتاً سوره عزیمه را بخواند (اما اگر سهواً شروع کرده باید عدول کند به سوره دیگری اگر هنوز به محل آیه سجده نرسیده است.) و در نماز نافله اشکالی ندارد.
- * من التروک التأمین فی جمیع احوال الصلاة إلاً لتقیة و تبطل الصلاة بفعله لغيرها ...
 ۲۳۱
 ۲. عبارت را توضیح داده، بیان کنید علت بطلان نماز در صورت تأمین چیست؟
 یکی از چیزهایی که باید در نماز ترک شود «آمین» گفتن است در هر جای نماز که باشد مگر در صورت وجود تقیه که آمین گفتن جایز (یا گاهی واجب) می‌شود. لذا اگر کسی بدون تقیه در نماز آمین بگوید نمازش باطل می‌شود. علت بطلان نماز وجود نهی است که مقتضی فساد عبادت است.

۳. به چه کسی «کثیر السفر» می‌گویند؟
 ۳۰۹
 ۱. کسی که سه بار یا بیشتر، تا هشت فرسخی سفر کند و بین دو سفر، در شهر خود جایی دیگر ده روز با نیت نماند، ۲. کسی که بر او عنوان و نام مکاری و ملاح و برید و اجیری که خودش را برای سفر اجاره می‌دهد.

- * (و اجتماع خمسة فصاعداً أحدهم الإمام) ... و إنما يشترطان فی الإبتداء لا فی الاستدامة.
 ۲۴۵
 ۴. ا. عبارت «و إنما يشترطان فی الإبتداء لا فی الاستدامة» را توضیح دهید. ب. ثمره ابتدایی بودن اشراط چیست؟

أ. ابتداء و استدامه یعنی اگر بخواهند نماز جمعه را شروع کنند عدد خاصّ و جماعت شرط است تا نماز جمعه صحیح شود. و استدامه یعنی تا پایان نماز جمعه این دو شرط باقی بماند، که البته استدامه لازم نیست. ب. و ثمره این است که اگر در وسط نماز جمعه عدد متفرّق شد نماز را ادامه می دهند ولو فرادا.

* لو أحدث قبل الاحتیاط تطهّر و أتى بها من غیر أن تبطل الصلاة على الأقوی؛ لأنّها صلاة منفردة. و كونها جبراً لما یحتمل نقصه من الفریضة و - من ثمّ وجبت المطابقة بینهما - لا یقتضی الجزئیة، بل یحتمل ذلك و البدلیة؛ إذا لا یقتضی المساواة من کلّ وجه؛ و لأصالة الصّحة. ۲۷۴

۵. أ. چرا «صلاة»، در فرض فوق باطل نمی شود؟ ب. عبارت «كونها جبراً لما یحتمل نقصه ... من کلّ وجه» را توضیح داده، تفاوت «جزئیّت» و «بدلیّت» را بنویسید.

زیرا نماز احتیاط نماز جداگانه و مستقلّی است و ارتباطی به اصل نماز ندارد و شاهد این است که در آن نیت و تکبیر الاحرام و سوره حمد لازم است و حقیقت نماز هم از اینها تشکیل می یابد ب. بعضی از فقها قائل به بطلان شده اند در نماز اصل گفته اند زیرا نماز احتیاط به خاطر این که نقصان احتمالی نماز اصلی را جبران می کند جزء نماز اصلی می باشد فلذا نماز احتیاط باید مطابق با جزء ناقص احتمالی باشد مثلاً اگر احتمال نقص یک رکعت باشد یک رکعت احتیاط واجب است و هكذا. شارح جواب می دهد که درست است که مشروعیت نماز احتیاط به خاطر جبران نقص احتمالی نماز اصلی است و لکن این مصلب اثبات جزء بودن را نمی کند بلکه هم با جزء بودن سازگار است و هم با بدل بودن؛ زیرا جبران کردن احتیاط رکعت ناقصه را - مثلاً - لازمه اش این نیست که آن دو از هر جهت مساوی باشند حتی در جزء بودن، بنا بر جزئیّت مستقل نمی شود بخلاف بدل بودن.

۶. کیفیت و شرایط «صلاة ذات الرقاع» را بنویسید. ۳۰۲

امام با یکی از دو فرقه یک رکعت نماز را در مکانی که تیر دشمن به آن نمی رسد می خواند؛ سپس آن فرقه دیگر را مخفّف می خوانند و سلام می دهند و در جایگاه فرقه دیگر قرار می گیرند و فرقه دیگر می آیند و اقتدا می کنند به امام در حالی که امام در قرائت رکعت دوم است آنان یک رکعت با امام می خوانند تا آنجا که امام سر از سجود رکعت دوم بردارد؛ سپس آنها رکعت دوم را فرادا می خوانند. شرایط: ۱. امکان دو فرقه شدن وجود داشته باشد ۲. دشمن در خلاف جهت قبله باشد.

* تجب مقارنة (التکبیر) للنیة و استدامة حکمها الی الفراغ فلو نوى الخروج منها و لو فی ثانی الحال قبله بطلت. ۲۰۴/۱

۷. عبارت فوق را توضیح دهید و مقصود از «استدامه حکم نیت» را بیان کنید.

باید تکبیر الاحرام نماز، مقارن با نیت نماز باشد و نیز باید نیت نماز تا آخر نماز باقی باشد لذا اگر مصلّی نیت کرد خروج از نماز را و لو این که آن نیت منافی یا نیت خروج مربوط به وقت دیگری باشد باز نماز باطل می شود. استدامه حکم: بمعنی آن لا یحدث نية تنافیها.

۸. در صورتی که بعد از پرداخت زکات، معلوم شود آخذ مستحق نبوده، چه وظیفه ای داریم؟ توضیح دهید. ۳۶۴/۱

اگر عین یا بدل آن مال وجود دارد، آن را پس می گیریم؛ اما اگر پس گرفتن ممکن نباشد، در صورتی که دافع، در شناخت مستحق تلاش کرده، معجزی است؛ اما تلاش نکرده و به صرف گفته خود آخذ اکتفا نموده، معجزی نیست.

* یتبر فی وجوب الخمس فی الارباح اخراج مؤونته و مؤونة عیاله مقتصداً فیها ... ۳۷۵/۱

۹. أ. مراد از «مقتصداً فیها» را توضیح دهید. ب. آیا هزینه حج واجب و نیز بدهکاری های شخص، جزء مؤونه حساب می شود؟

أ. ای: متوسطاً بحسب اللائق بحاله عادة ب. اگر در همان سال اکتساب مستطیع شود هزینه حج جزء مؤونه است و خمس ندارد، و آلا وجب فی الفضلات السابقة على عام الاستطاعة. دین هم در صورتی که متقدم یا مقارن با سال اکتساب باشد جزء مؤونه است.

